

**Príspevok predsedníčky Ústavného súdu Slovenskej republiky
na konferenciu**

***„Právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky
po dvadsiatich rokoch“***

**Vážený pán predseda Benátskej komisie Gianni Buquicchio,
vážení predsedovia zahraničných ústavných súdov,
vážení sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky,
vážení zástupcovia akademickej obce,
vážení hostia,**

Úvod

Ústavný súd Slovenskej republiky bol konštituovaný a následne reálne zriadený na základe ustanovení čl. 124 až čl. 140 Ústavy Slovenskej republiky. Zriadením osobitného nezávislého súdneho orgánu oddeleného od zákonodarnej a výkonnej moci, ako aj od sústavy ostatných súdov, ktorému boli zverené kompetencie týkajúce sa ochrany ústavnosti, bol v Slovenskej republike zavedený model súdnej ochrany ústavnosti v jeho špecializovanej a koncentrovanej podobe, pre ktorú je o. i. príznačná aj mnohosť právomocí, čo naznačuje, že v štátoch, ktoré zaviedli tento model kontroly ústavnosti, sa vychádza z podstatne širšieho poňatia ústavného súdnictva, ako v štátoch s modelom všeobecného ústavného súdnictva.

Aj Ústavnému súdu Slovenskej republiky bol už pôvodným znením ústavy priznaný veľmi široký rozsah právomocí, ktorý bol následne v ďalšom období ešte ďalej významne rozširovaný, pričom súčasná platná právna úprava ústavnému súdu zveruje osemnásť rozhodovacích právomocí.

Toto postupné rozširovanie právomocí ústavného súdu sa spolu s neustálym nárastom agendy v „tradičných“ konaniach výrazne prejavilo i v zaťažnosti ústavného súdu, ktorý sa v súčasnosti musí vysporiadať s omnoho vyšším nápadom, než aký bol v minulosti, pričom k prvému

radikálnemu nárastu počtu podaní doručovaných ústavnému súdu došlo po novelizácii ústavy uskutočnenej ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z.

Do nadobudnutia účinnosti tejto ústavnej novely bolo ústavnému súdu v rokoch 1993 až 2001, t. j. za deväť rokov, doručených celkom 7 010 podaní. V nasledujúcom období v rokoch 2002 až 2006, t. j. za päť rokov, bolo ústavnému súdu doručených celkovo 10 135 podaní a v období rokov 2007 až 2012, t. j. za šesť rokov, bolo ústavnému súdu doručených celkovo 69 086 podaní, pričom len v roku 2012 bol celkový počet podaní 16 326 a za prvé dva mesiace roka 2013 bolo ústavnému súdu doručených už 10 711 podaní.

V ďalšej časti príspevku sa aspoň v stručnosti pokúsim priblížiť zmeny, doplnenia a reálne využívanie právomocí ústavného súdu v rokoch 1993 až 2013, pričom poukážem aj na niektoré súvisiace aplikačné problémy a následne porovnam postavenie Ústavného súdu Slovenskej republiky s postavením vybraných európskych ústavných súdov, a to z hľadiska rozsahu ich kompetencií, veľkosti nápadu podaní, počtu rozhodnutých podaní, ako aj z hľadiska ich materiálno-personálneho zabezpečenia.

Zmeny, doplnenia a reálne využívanie právomocí Ústavného súdu Slovenskej republiky v rokoch 1993 až 2013

Ako už bolo uvedené, platná právna úprava v súčasnosti zveruje Ústavnému súdu Slovenskej republiky osemnásť rozhodovacích právomocí:

1. Rozhodovanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy – táto kľúčová právomoc bola ústavnému súdu zverená ústavou už od jeho vzniku. K jej upraveniu došlo ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z., ktorým sa v prvom rade doplnila možnosť posudzovania súladu právnych predpisov aj s medzinárodnými zmluvami. Ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z. sa ústavodarca taktiež pokúsil vytvoriť ústavný priestor na to, aby oprávnenie

rozhodovať o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 písm. c) a d) ústavy (všeobecne záväzné nariadenia, všeobecne záväzné právne predpisy miestnych orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy) mohlo byť zverené zákonom do právomoci všeobecných súdov v rámci výkonu správneho súdnictva, čím ústavodarca zrejme sledoval aj to, aby vytvoril zákonodarcovi priestor pružne reagovať na prípadnú preťaženosť ústavného súdu. Zákonodarca tento priestor následne aj v značnej miere využil, keď zmenil a doplnil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.

2. Rozhodovanie o súlade dojednaných medzinárodných zmlúv s ústavou a ústavnými zákonmi podľa čl. 125a ústavy – táto právomoc bola ústavnému súdu zverená dodatočne ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z., pričom k praktickej aplikácii tejto právomoci zatiaľ nedošlo.

Vo vzťahu k tejto právomoci možno zákonu o ústavnom súde vytknúť, že ústavnému súdu ukladá 60-dňovú lehotu na rozhodnutie, ktorá je však vzhľadom na zložitosť otázok posudzovaných v tomto konaní podľa môjho názoru neprimerane krátka.

3. Rozhodovanie o súlade predmetu referenda, ktoré sa má vyhlásiť, s ústavou a ústavnými zákonmi podľa čl. 125b ústavy – táto právomoc bola ústavnému súdu zverená dodatočne ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z., avšak prezidenti Slovenskej republiky zatiaľ nevyužili oprávnenie obrátiť sa na ústavný súd s návrhom na začatie tohto konania.

4. Rozhodovanie kompetenčných sporov medzi ústrednými orgánmi štátnej správy podľa čl. 126 ods. 1 ústavy – táto právomoc bola ústavnému súdu zverená ústavou už od jeho vzniku, avšak ústavný súd ju zatiaľ neuplatnil.

5. Rozhodovanie o tom, či je daná kontrolná pôsobnosť Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky podľa čl. 126 ods. 2 ústavy – táto

právomoc bola ústavnému súdu zverená dodatočne ústavným zákonom č. 463/2005 Z. z., pričom k jej praktickej aplikácii zatiaľ nedošlo.

Vo vzťahu k tejto právomoci možno zákonu o ústavnom súde vytknúť, že neobsahuje samostatnú podrobnejšiu právnu úpravu tohto typu konania.

6. Rozhodovanie o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ústavy – táto právomoc predstavuje v súčasnosti kľúčovú právomoc ústavného súdu v oblasti individuálnej ochrany ústavnosti týkajúcej sa ochrany základných práv a slobôd.

Do novely vykonanej ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z. zakotvovala ústava v čl. 127 ods. 1 v jeho pôvodnom znení inštitút ústavnej sťažnosti. Takto vymedzená právomoc ústavnej sťažnosti umožňovala vzhľadom na existenciu správneho súdnictva reálne uplatnenie len vo veľmi obmedzenom rozsahu.

Z hľadiska reálnej ochrany základných práv mal výraznejší význam inštitút tzv. podnetu, ktorý bol upravený v čl. 130 ods. 3 ústavy a podľa ktorého mohol ústavný súd začať konanie aj na podnet právnických osôb alebo fyzických osôb, ak namietali porušenie svojich práv. Vzhľadom na skutočnosť, že rozhodnutia ústavného súdu o podnetoch podľa čl. 130 ods. 3 ústavy mali iba deklaratórnu povahu, ako aj vzhľadom na fakultatívnu povahu konania o podnete Európsky súd pre ľudské práva nepovažoval podnet podľa čl. 130 ods. 3 ústavy za účinný vnútroštátny prostriedok nápravy porušenia ľudských práv a základných slobôd zaručených Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. To bolo jedným z hlavných dôvodov zavedenia sťažnosti fyzických osôb a právnických osôb pre namietané porušenie základných práv a slobôd v dnešnej právnej úprave zavedenej do textu ústavy ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2002.

Rozhodovanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb podľa čl. 127 ústavy predstavuje od jeho zavedenia v roku 2002 z kvantitatívneho hľadiska najrozsiahlejšiu časť rozhodovacej agendy ústavného súdu – od 1. januára 2002 do 1. marca 2013 bolo ústavnému súdu doručených celkom 81 812 ústavných

sťažností, čo predstavuje absolútnu väčšinu z celkového počtu podaní doručených ústavnému súdu v tomto období. Na vysokom počte ústavných sťažností fyzických a právnických osôb sa pritom môže podieľať aj záujem sťažovateľov o možnosť získania primeraného finančného zadosťučinenia. Na ilustráciu možno uviesť, že len v roku 2012 išlo o sumu 750 419,39 €, pričom je však zároveň potrebné podotknúť, že primerané finančné zadosťučinenie priznávané ústavným súdom predstavuje ešte stále sumu spravidla výrazne nižšiu ako v obdobných prípadoch v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva.

7. Rozhodovanie o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy podľa čl. 127a ústavy – táto právomoc bola ústavnému súdu zverená dodatočne ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z., pričom do 1. marca 2013 sa ústavný súd zaoberal 16 sťažnosťami.

8. Rozhodovanie o výklade ústavy alebo ústavných zákonov podľa čl. 128 ústavy – táto právomoc bola ústavnému súdu zverená ústavou už od jeho vzniku, aj keď pôvodne ústava hovorila len o výklade ústavných zákonov. Ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z. bolo do článku 128 ústavy výslovne zakotvené, že ústavný súd podáva nielen výklad ústavných zákonov, ale aj samotnej ústavy. Zároveň bola táto právomoc zverená do pôsobnosti pléna ústavného súdu, keďže pôvodne patrila do pôsobnosti senátov ústavného súdu.

Ústavný súd zatiaľ rozhodoval o 50 návrhov na začatie konania o výklade.

9. Rozhodovanie o sťažnosti proti rozhodnutiu o overení alebo neoverení mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky podľa čl. 129 ods. 1 ústavy – táto právomoc bola ústavnému súdu zverená ústavou už od jeho vzniku. Ústavný súd zatiaľ rozhodoval o sťažnosti len v dvoch prípadoch.

10. Rozhodovanie o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov

územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu podľa čl. 129 ods. 2 ústavy – právomoc rozhodovať o ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady, ako aj do orgánov územnej samosprávy patrí medzi právomoci ústavného súdu, ktoré mu boli ústavou zverené už od jeho vzniku. Právomoc rozhodovať o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta bola ústavnému súdu zverená dodatočne v súvislosti so zavedením priamej voľby prezidenta Slovenskej republiky až ústavným zákonom č. 9/1999 Z. z. s účinnosťou od 27. januára 1999. A napokon, v súvislosti so vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie bola ústavnému súdu ústavným zákonom č. 323/2004 Z. z. s účinnosťou od 1. júna 2004 dodatočne zverená právomoc rozhodovať aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do Európskeho parlamentu.

Súdny prieskum volebného procesu v Slovenskej republike je tak v súčasnosti zverený jednak do vecnej pôsobnosti všeobecných súdov, ako aj ústavného súdu.

Z kvantitatívneho hľadiska volebná agenda predstavuje významnú časť agendy ústavného súdu, čo potvrdzuje aj skutočnosť, že v období od konštituovania ústavného súdu až dosiaľ bolo ústavnému súdu doručených celkovo 511 podaní týkajúcich sa volieb, pričom najväčší počet sťažností (477) smeroval proti neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov samosprávny obcí.

Volebné súdnictvo pritom nie je tradičnou právomocou ústavných súdov a ak aj ústavy iných štátov zverujú časť tejto agendy do rozhodovacej agendy ústavných súdov, tak to len zriedkavo robia v takom rozsahu, ako to je v Slovenskej republike. V nadväznosti na množstvo volebných sťažností smerujúcich proti neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí sa javí ako opodstatnená úvaha o prípadnom prenesení právomoci ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach pre neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obcí na všeobecné súdy. Z hľadiska systémového prístupu k rozhodovaniu volebnej agendy pritom možno uvažovať aj v širšom kontexte, t. j. o vypustení rozhodovania vo volebných veciach z právomoci

ústavného súdu aj vo vzťahu k ďalším typom volieb, najmä vo vzťahu k voľbám do orgánov samosprávy vyšších územných celkov, ale prípadne aj vo vzťahu k celej volebnej agende.

11. Rozhodovanie o sťažnostiach proti výsledku referenda a proti výsledku ľudového hlasovania o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky podľa čl. 129 ods. 3 ústavy – právomoc rozhodovať o sťažnostiach proti výsledku referenda patrí medzi právomoci ústavného súdu, ktoré mu boli ústavou zverené už od jeho vzniku, pričom ústavný súd sa dosiaľ zaoberal jednou sťažnosťou. Právomoc rozhodovať o sťažnostiach proti výsledku ľudového hlasovania o odvolaní prezidenta bola ústavnému súdu zverená dodatočne v súvislosti so zavedením priamej voľby prezidenta Slovenskej republiky až ústavným zákonom č. 9/1999 Z. z., pričom k výkonu tejto právomoci v doterajšej činnosti ústavného súdu nedošlo.

Vzhľadom na charakter týchto konaní považujem v zákone zakotvenú poriadkovú 10-dňovú lehotu na rozhodnutie taktiež za neprimerane krátku.

12. Rozhodovanie o zákonnosti a ústavnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o rozpustení politickej strany alebo politického hnutia alebo pozastavení ich činnosti podľa čl. 129 ods. 4 ústavy – táto právomoc bola ústavnému súdu zverená ústavou už od jeho vzniku, avšak k praktickému uplatneniu tejto právomoci zatiaľ nedošlo, i keď od roku 1993 v jednom prípade došlo rozhodnutím najvyššieho súdu k rozpusteniu politickej strany (Slovenská pospolitosť – Národná strana).

13. Rozhodovanie o obžalobe na prezidenta Slovenskej republiky podľa čl. 129 ods. 5 ústavy – podľa pôvodného znenia ústavy bol ústavný súd oprávnený rozhodovať o obžalobe prezidenta len vo veci vlastizrady. Súčasnú znenie čl. 129 ods. 5 ústavy, v zmysle ktorého ústavný súd rozhoduje o obžalobe národnej rady proti prezidentovi nielen vo veci vlastizrady, ale aj vo veci úmyselného porušenia ústavy, bolo zavedené novelizáciou ústavy ústavným

zákonom č. 9/1999 Z. z., avšak dosiaľ k praktickému uplatneniu tejto právomoci nedošlo.

Vo vzťahu k tejto právomoci je pritom osobitne potrebné poukázať na to, že zatiaľ čo pri posudzovaní vlastizrady je ústavný súd viazaný kvalifikáciou tohto skutku v Trestnom zákone, úmyselné porušenie ústavy nie je v našom právnom poriadku nikde definované, čo nesporne sťažuje úlohu i zodpovednosť ústavného súdu pre prípad, ak by mu obžaloba vo veci úmyselného porušenia ústavy bola v praxi predložená. Podľa súčasného stavu by tak zrejme jediným kritériom bolo preukázanie zavineného porušenia ústavnej normy zo strany prezidenta v podobe priameho alebo nepriameho úmyslu.

14. Rozhodovanie o ústavnosti vyhlásenia výnimočného stavu alebo núdzového stavu a ďalších nadväzujúcich rozhodnutí podľa čl. 129 ods. 6 ústavy – táto právomoc bola ústavnému súdu zverená dodatočne ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z. Ústavný súd zatiaľ túto právomoc meritórne neuplatnil, aj keď k vyhláseniu núdzového stavu vládou Slovenskej republiky už došlo, a to v roku 2011 v súvislosti s hromadnými výpoveďami lekárov.

Zákonnej úprave tohto typu konania možno vytknúť, že ako účastníkov konania vymedzuje len navrhovateľ a prezidenta Slovenskej republiky aj napriek tomu, že núdzový stav nevyhlasuje prezident, ale vláda Slovenskej republiky.

15. Rozhodovanie o udelení súhlasu na trestné stíhanie a vzatie do väzby sudcu ústavného súdu, sudcu všeobecného súdu a generálneho prokurátora Slovenskej republiky podľa čl. 136 ods. 1 a 136 ods. 2 prvej vety ústavy – podľa pôvodného znenia ústavy bol ústavný súd oprávnený rozhodovať len o udelení súhlasu na trestné stíhanie a vzatie do väzby sudcov ústavného súdu, predsedu a podpredsedov najvyššieho súdu. K rozšíreniu tejto právomoci ústavného súdu vo vzťahu ku všetkým sudcom všeobecných súdov, ako aj

vo vzťahu ku generálnemu prokurátorovi došlo až dodatočne ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z.

Do marca 2013 ústavný súd rozhodoval o 23 návrhoch na udelenie súhlasu na trestné stíhanie sudcu všeobecného súdu, o 1 návrhu na vzatie do väzby sudcu všeobecného súdu, ako aj o 2 návrhoch na zadržanie sudcu všeobecného súdu a v 1 prípade rozhodoval o návrhu na udelenie súhlasu na trestné stíhanie sudcu ústavného súdu.

V súvislosti s touto právomocou ústavného súdu možno podľa môjho názoru zákonnej právnej úprave vytknúť, že v zmysle § 32 ods. 3 zákona o ústavnom súde o veciach podľa čl. 136 ods. 2 a 3 ústavy rozhoduje plénum tajným hlasovaním. I keď v prospech takejto úpravy možno argumentovať predovšetkým tým, že ide o rozhodovanie o „citlivej“ personálnej otázke, na druhej strane je zároveň nevyhnutné zdôrazniť, že takýto spôsob súdneho rozhodovania môže negatívne vplyvať na charakter diskusie o predmete konania v pléne ústavného súdu a z tohto dôvodu aj značne sťažiť vypracovanie presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia, a to zvlášť vtedy, ak sudca spravodajca, ktorý v súlade s doterajšou štandardnou praxou vypracúva text rozhodnutia, v tajnom hlasovaní zaujme menšinové stanovisko.

16. Disciplinárne konanie voči predsedovi a podpredsedovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky podľa čl. 136 ods. 2 druhej vety ústavy – táto právomoc bola ústavnému súdu zverená dodatočne ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z., pričom do marca 2013 bol ústavnému súdu doručený 1 návrh na začatie disciplinárneho konania voči generálnemu prokurátorovi a 6 návrhov na začatie disciplinárneho konania voči predsedovi najvyššieho súdu. Rovnako aj v súvislosti s touto právomocou platí už spomenutá výhrada k tajnému hlasovaniu pléna.

17. Disciplinárne konanie voči sudcovi ústavného súdu [§ 16 zákona o ústavnom súde v spojení s čl. 138 ods. 2 písm. b) ústavy] – táto právomoc

patrí medzi právomoci ústavného súdu, ktoré mu boli zverené už od jeho vzniku, pričom aj keď ju ústava výslovne neuvádza, možno ju vyvodiť z čl. 138 ods. 2 písm. b) ústavy, v zmysle ktorého prezident Slovenskej republiky odvolá sudcu ústavného súdu na základe disciplinárneho rozhodnutia ústavného súdu za čin, ktorý je nezlučiteľný s výkonom funkcie sudcu ústavného súdu. Ústavný súd zatiaľ o návrhu na začatie disciplinárneho konania voči sudcovi ústavného súdu nerozhodoval.

18. Rozhodovanie vo veciach ochrany verejného záujmu podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v platnom znení – podľa aktuálnej právnej úpravy obsiahnutej v ústavnom zákone č. 357/2004 Z. z. ústavnému súdu v súčasnosti navyše prislúcha preskúmavať nielen rozhodnutia národnej rady, resp. jej výboru, ale aj ďalších orgánov, ktoré rozhodujú podľa tohto ústavného zákona v prvej inštancii, a to obecných zastupiteľstiev, zastupiteľstiev vyšších územných celkov a akademických senátov vysokých škôl.

Právomoci, zaťaženosť a materiálno-personálne zabezpečenie Ústavného súdu Slovenskej republiky v porovnaní s vybranými európskymi ústavnými súdmi

V rámci hodnotenia súčasného rozsahu právomocí ústavného súdu – z hľadiska jeho reálnych možností vykonávať ich efektívne, kvalitne a v primeranom čase – považujem za vhodné porovnať jeho postavenie s postavením ústavných súdov najmä v okolitých krajinách strednej Európy (Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Rakúsko a Nemecko), a to z hľadiska rozsahu ich kompetencií, výška nápadu podaní, výšky rozpočtu, ako aj z hľadiska počtu ich sudcov a zamestnancov zabezpečujúcich každodenné plnenie ich úloh. Vychádzať budem z najaktuálnejších údajov, teda z údajov za rok 2012.

**a) Právomoci, zaťaženosť a materiálno-personálne zabezpečenie
Ústavného súdu Slovenskej republiky**

Ako už bolo uvedené, súčasná platná právna úprava zveruje ústavnému súdu celkovo *osemnásť rozhodovacích právomocí*.

V roku 2012 bolo ústavnému súdu *doručených celkovo 16 326 podaní*, pričom ústavný súd v roku 2012 *rozhodol celkovo 13 986 vecí*.

Celková výška rozpočtu ústavného súdu na rok 2012 bola **4 918 998 €**.

Pokiaľ ide o personálne obsadenie ústavného súdu v roku 2012, ústavný súd pozostával z *13 ústavných sudcov a 74 zamestnancov*.

**b) Právomoci, zaťaženosť a materiálno-personálne zabezpečenie
Ústavného súdu Českej republiky**

Česká právna úprava v súčasnosti zveruje Ústavnému súdu Českej republiky celkovo *trinásť rozhodovacích právomocí*.

V roku 2012 bolo Ústavnému súdu Českej republiky *doručených celkovo 4 496 podaní a rozhodol celkovo 3 359 vecí*.

Celková výška rozpočtu Ústavného súdu Českej republiky na rok 2012 bola **6 184 360 €**.

Pokiaľ ide o personálne obsadenie Ústavného súdu Českej republiky v roku 2012, ústavný súd pozostával z *15 ústavných sudcov a 139 zamestnancov*.

**c) Právomoci, zaťaženosť a materiálno-personálne zabezpečenie
Ústavného súdu Maďarska**

Maďarská právna úprava v súčasnosti zveruje Ústavnému súdu Maďarska celkovo *trinásť rozhodovacích právomocí*.

V roku 2012 bolo Ústavnému súdu Maďarska *doručených celkovo 863 podaní a rozhodol celkovo 1 237 vecí*.

Celková výška rozpočtu Ústavného súdu Maďarska na rok 2012 bola **6 036 000 €**.

Pokiaľ ide o personálne obsadenie Ústavného súdu Maďarska v roku 2012, ústavný súd pozostával z *15 ústavných sudcov a 121 zamestnancov*.

d) Právomoci, zaťaženosť a materiálno-personálne zabezpečenie nemeckého Spolkového ústavného súdu

Nemecká právna úprava v súčasnosti zveruje Spolkovému ústavnému súdu celkovo *deväť rozhodovacích právomocí*.

V roku 2012 bolo Spolkovému ústavnému súdu *doručených celkovo 5 947 podaní a rozhodol celkovo 5 605 vecí*.

Celková výška rozpočtu Spolkového ústavného súdu na rok 2012 bola *29 952 000 €*.

Pokiaľ ide o personálne obsadenie Spolkového ústavného súdu v roku 2012, Spolkový ústavný súd pozostával zo *16 ústavných sudcov a 247 zamestnancov*.

e) Právomoci, zaťaženosť a materiálno-personálne zabezpečenie Ústavného tribunálu Poľskej republiky

Poľská právna úprava v súčasnosti zveruje Ústavnému tribunálu Poľskej republiky *štyri hlavné rozhodovacie právomoci*.

V roku 2012 bolo Ústavnému tribunálu Poľskej republiky *doručených celkovo 486 podaní a rozhodol celkovo 122 vecí*.

Celková výška rozpočtu Ústavného tribunálu Poľskej republiky na rok 2012 bola *4 566 622 €*.

Pokiaľ ide o personálne obsadenie Ústavného tribunálu Poľskej republiky v roku 2012, ústavný tribunál pozostával z *15 ústavných sudcov a 134 zamestnancov*.

f) Právomoci, zaťaženosť a materiálno-personálne zabezpečenie rakúskeho Ústavného súdneho dvora

Rakúska právna úprava v súčasnosti zveruje Ústavnému súdnemu dvoru celkovo *jedenásť rozhodovacích právomocí*.

Od 1. januára 2012 do 31. októbra 2012 bolo Ústavnému súdnemu dvoru *doručených celkovo 3 827 podaní a rozhodol celkovo 3 420 vecí*.

Celková výška rozpočtu Ústavného súdneho dvora na rok 2012 bola *12 630 000 €*.

Pokiaľ ide o personálne obsadenie Ústavného súdneho dvora v roku 2012, Ústavný súdny dvor pozostával zo *14 ústavných sudcov a 99 zamestnancov*.

Zhrnutie:

Ústavný súd	Slovenská republika	Česká republika	Maďarsko	Spolková republika Nemecko	Poľská republika	Rakúska republika
Rok 2012						
Výška ročného rozpočtu celkom (suma v €)	4 918 998 €	6 184 360 €	6 036 000 €	29 952 000 €	4 566 622 €	12 630 000 €
Mzdové náklady	2 090 531 €	3 890 080 €	3 744 000 €	14 685 000 €	2 616 644 €	6 146 000 €
Prevádzkové náklady	1 381 174 €	1 725 360 €	1 040 000 €	2 938 000 €	1 055 406 €	6 484 000 €
Iné náklady	1 447 293 €	568 920 €	1 252 000 €	12 329 000 €	894 572 €	-
Počet sudcov	13	15	15	16	15	14
Počet zamestnancov	74	139	121	247	134	99
Počet poradcov	23	56	54	66	52	-
Počet ostatných zamestnancov	51	83	67	181	82	99
Počet doručených podaní	16 326	4 496	863	5 947	486	3 827 (stav k 31.10.2012)
Počet rozhodnutých vecí	13 986	3 359	1 237	5 605	122	3 420 (stav k 31.10.2012)
Právomoci	18	13	13	9	4	11

Záver

Vychádzajúc z už uvedeného možno v závere jednoznačne konštatovať, že z porovnávaných súdnych orgánov ochrany ústavnosti má Ústavný súd Slovenskej republiky najväčší nápad podaní, najviac rozhodnutí, ako aj najviac kompetencií. Napriek najširšiemu okruhu právomocí, ako i najvyššej vyťažnosti sa však Ústavný súd Slovenskej republiky z hľadiska materiálneho (vrátane finančného) a personálneho zabezpečenia v rámci porovnania s ústavnými súdmi okolitých stredoeurópskych krajín pohybuje na dolnej hranici (či už ide o počet zamestnancov, sudcov, alebo o sumu poskytnutých rozpočtových prostriedkov).

K právomociam, ktorých výkon z kvantitatívneho, ale i kvalitatívneho hľadiska v rozhodujúcej miere „vyťažuje“ funkčný potenciál ústavného súdu, patrí právomoc rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ústavy, právomoc ústavného súdu rozhodovať o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy a právomoc týkajúca sa volebných sťažností v zmysle čl. 129 ods. 2 ústavy (osobitne pokiaľ ide o voľby do orgánov samosprávy obcí). Naopak, na druhej strane ústavný súd časť priznaných právomocí v rámci svojej rozhodovacej činnosti zatiaľ neuplatnil, resp. uplatnil iba v zanedbateľnom rozsahu.

Vzhľadom na výrazný nárast počtu podaní a rozhodovaných vecí by podľa môjho názoru ďalší nárast rozhodovacích právomocí ústavného súdu mohol ohroziť jeho funkčnosť, resp. spôsobiť v tomto smere závažné problémy. Z uvedeného dôvodu je potrebné každý potenciálny legislatívny zásah, ktorý by smeroval k ďalšiemu rozšíreniu právomocí ústavného súdu, starostlivo zvažovať.

Na druhej strane je podľa môjho názoru potrebné po širokej odbornej diskusii pristúpiť aj k prehodnoteniu a následnému zníženiu počtu už priznaných právomocí ústavného súdu, pretože len toto predstavuje spôsob, ako dosiahnuť, aby Ústavný súd Slovenskej republiky disponoval len takými právomocami, ktoré sú štandardnými právomocami európskych ústavných súdov. Ústavný súd totiž v súčasnosti disponuje aj viacerými právomocami, ktorých výkon nemusí byť nevyhnutne v rukách ústavného súdu a môže byť perspektívne zverený aj do

právomoci všeobecných súdov, prípadne do právomoci iných orgánov verejnej moci.

V neposlednom rade by tiež bolo vhodné pristúpiť k novele ústavy v časti týkajúcej sa ústavného súdu, a následne k novele zákona o ústavnom súde a tiež pristúpiť k odbornej diskusii o potrebe navýšenia počtu ústavných sudcov z trinásť na pätnásť.

Ďakujem za pozornosť.